

УДК 339.9

ПІДПИСАННЯ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ З ЄС В УМОВАХ ЕКОНОМІКО-ПОЛІТИЧНОЇ КРИЗИ В УКРАЇНІ

Сібекіна А. Ю.

Старший викладач кафедри світового господарства і міжнародної економічної інтеграції Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі.

Анотація. *Стаття стосується актуальних питань передумов, причин та перспектив подальшого інтеграційного поступу України, виходячи із призупинення підписання Угоди про Асоціацію України з ЄС, складовою якої є Угода про зону вільної торгівлі України з ЄС.*

Розглядаються плюси та мінуси основних параметрів Угоди про Асоціацію між Україною та ЄС в ракурсі ЗВТ.

Ключові слова: *Угода про асоціацію, зона вільної торгівлі, промисловість, сільське господарство, стандарти, криза, бізнес, інвестиції, модернізація.*

Постановка проблеми. Український уряд оголосив про паузу у підготовці до підписання Угоди про асоціацію, яка триватиме невизначений час. Водночас існує законодавчо підкреслена незворотність проєвропейського вектору політики України. Пояснюючи своє рішення, уряд зазначив, що після підписання Угоди про асоціацію Україна зіштовхнеться з важкими економічними проблемами, зокрема, з втратами у торгівлі з Росією та іншими країнами СНД.

Вищезначені тенденції поставили на порядок денний питання подальшого співробітництва з ЄС, а також пошуку рішень щодо доцільності підписання та імплементації Угоди про асоціацію.

Мета статті – проаналізувати основні передумов, причини та перспективи подальшого інтеграційного поступу України, виходячи із призупинення на невизначений строк підписання Угоди про Асоціацію України з ЄС (в т. ч. Угоди про зону вільної торгівлі) в сучасних кризових умовах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Із часу отримання незалежності тривають дискусії щодо інтеграційного вектору України. Полярний рух в цьому питанні, що його демонструє Україна, триває вже багато років. Проте нині у час зриву і не підписання Угоди про Асоціацію з ЄС, перед керівництвом держави постало питання вибору і прийняття доленосного рішення. Темі дослідження плюсів, мінусів та перспектив від впровадження угоди про асоціацію з ЄС, час від часу висвітлюються в публікаціях Азарова М., Бураковського І., Гальчинського А., Гуменюк В., Джуччі Р., Ештон К., Квасьневського А., Мовчан В., Пятницького В., Риженкова М., Савицького О., Солоненко І., Сушко О., Томбінського Я., Хорольського В., Фюле Ш., Чалого В., Шниркова О., Шумило О., Януковича В., тощо, проте мають дотичний та описовий характер.

Основні результати дослідження. Текст Угоди про Асоціацію (УА) англійською мовою було оприлюднено після схвалення пропозицій Європейської комісії Раді ЄС щодо підписання, схвалення та тимчасового застосування Угоди. Відтоді текст Угоди з додатки до неї можна знайти в реєстрі документів Європарламенту [1].

Зауважимо, що відкоригований текст Угоди (у зв'язку зі вступом Хорватії до ЄС), було оприлюднено на Урядовому порталі на початку серпня 2013 після перевірки Міністерст-

вом юстиції України [2]. Текст цієї Угоди вже перекладений 24-ма офіційними мовами ЄС. Міністерство юстиції України підтвердило, що текст Угоди повністю відповідає положенням Конституції України [3, с. 2].

Загальний обсяг Угоди налічує близько 1000 сторінок тексту з 43 додатками та 3 протоколами, що регламентують торгові правила по окремим групам товарів, а також умови надання допомоги у митних справах та принципи участі України в програмах ЄС. Слід зазначити, що окрім визначення базових принципів розвитку політичного діалогу і співробітництва в контексті асоціації, угода також регламентує основні напрями співробітництва у зовнішній політиці, сфері безпеки, торгово-економічних питаннях. Також документ визначає умови функціонування Ради асоціації, яка буде здійснювати контроль та моніторинг виконання Угоди. Згідно плану, в склад Ради увійдуть з української сторони – члени Уряду, а з європейської – члени Ради ЄС та Європейської Комісії [4, с. 154].

Нагадаємо, що в Посланні Президента у 2013 р. наголошується на тому, що європейська інтеграція була, є і залишається орієнтиром і системоутворюючим чинником для реалізації стратегічних завдань розвитку України й нині складає два взаємопов'язані виміри: укладання Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, яка передбачатиме створення поглибленої та всеохоплюючої ЗВТ, та реалізацію комплексної програми внутрішніх перетворень і модернізації в усіх сферах політичного, економічного та соціального життя держави [5, с. 229]. В цьому розрізі цікавими видаються соціологічні опитування щодо УА. Так, дослідження Центру Разумкова, проведене у квітні 2013 р., виявило, що 41,7% українців виступають за вступ до ЄС, а 37,2% – за приєднання до Митного союзу [6, с. 12].

За думкою опитуваного населення України, УА позитивно вплине на модернізацію української економіки, посилення демократії, вихід на нові ринку збуту українських товарів, створення нових робочих місць та підвищення добробуту та укріплення правової системи, що показано на Рис. 1.

Джерело: [7].

Рис. 1. Очікування українців: вплив Угоди про Асоціацію з ЄС.

80% Угоди про Асоціацію присвячені положенням щодо поглибленої ЗВТ, що випи-сані у 15 главах, 25 додатках та 2 протоколах.

Проаналізуємо положення парафованої УА щодо потенційних переваг та можливих недоліків від створення поглибленої ЗВТ за такими напрямками, як: промисловість, сільське господарство, запровадження стандартів, санітарні та фітосанітарні норми, підприємницька діяльність, державні закупівлі, інтелектуальна власність, конкуренція та врегулювання спорів.

Для групи промислових товарів лібералізація передбачає негайне скасування ввізних мит на більшість товарів. 82,6% мит знімає Україна, а 91,8% ЄС [8, с. 6]. Для решти встановлено перехідні періоди. Так, для торгівлі вживаним одягом визначено спеціальні умови: ввізне мито знижуватиметься не одразу, а поступово протягом 5 років. Також набудуть застосування вхідні ціни за кілограм ваги.

Спеціальний захисний механізм передбачено протягом 15 років й до легкових авто, імпортованих з ЄС.

Водночас при створенні ЗВТ найбільше може постраждати машинобудівна галузь, продукція якої затребувана на російському ринку. Наприклад, торговельний конфлікт між Україною та Росією вже негативно вплинув на ПАТ «Крюківський вагонобудівний завод». Окрім того, машинобудівна галузь є одним з лідерів фізичного та морального зношення основних фондів, що безпосередньо впливає на суттєве зниження конкурентоспроможності.

Для продукції сільського господарства передбачається скасування мит на 35,2% тарифних ліній Україною та 83,1% – ЄС. До решти товарів Україна має ввести перехідні періоди тривалістю від 1 до 7 років, на 9,8% – часткову лібералізацію та на 3% – безмитні тарифні квоти, що означає, що в особливо чутливих секторах всеохоплююча ЗВТ дає українським виробникам більше часу для адаптації до конкурентного середовища, водночас пропонуючи споживачам більший вибір продуктів за нижчими цінами [2; 6, с. 12].

В той же час зросте конкуренція на внутрішньому ринку за рахунок зниження ввізного мита на с/г продукцію. Крім того, господарствам доведеться шукати кошти на модернізацію. За оцінкою Української аграрної федерації на це потрібно 4,5 млрд. грн. [6, с. 12].

В сфері запровадження стандартів Україні варто поступово досягати відповідності з технічними регламентами ЄС та його системами стандартизації, метрології, робіт з оцінки відповідності та ринкового нагляду, а також дотримуватися принципів та практик, викладених у рішеннях та регламентах спільноти. Майбутня імплементація Угоди про оцінку відповідності та прийнятність промислових товарів має забезпечити торгівлю між сторонами на таких само умовах, як і між членами ЄС [9, с. 140].

Проте, перш за все, щоб адаптувати ці процедури, потрібні не лише нові закони, а й гроші на модернізацію. Так, на відміну від України, свого часу Польща, Угорщина, Словаччина, Румунія разом зі статусом кандидата у члени ЄС отримали значні позички на технічне вдосконалення усіх секторів економіки.

Варто підкреслити, що Україна зобов'язується також наблизити своє законодавство щодо санітарних та фітосанітарних норм та утримання тварин до норм і стандартів ЄС. Для контролю створять відповідний підкомітет, який стане майданчиком для розв'язання проблем в цій сфері. Проте існує необхідно терміново знайти кошти для того, щоб запровадити нові стандарти якості.

Слід зазначити, що безпрецедентним підходом для ЄС є те, що всеосяжна ЗВТ з Україною, на відміну від класичних зон, передбачає свободу ведення підприємницької діяльності (а не просто комерційної присутності), у секторах із надання послуг [2].

Тому положення про національне регулювання поштової та кур'єрської служб, фінансових та телекомунікаційних послуг мають покращити прозорість та правову чіткість для інвестицій з ЄС в Україну.

ЗВТ передбачає також законодавче зближення у сфері фінансових, телекомунікаційних, поштових, кур'єрських послуг та міжнародного судноплавства. Україна зобов'язується гармонізувати своє законодавство в цих секторах. Там, де це буде зроблено, українські компанії отримають доступ до ринку ЄС, що є безпрецедентним рівнем інтеграції. Водночас, у низці секторів право ведення підприємницької діяльності обмежене, що визначено у т. з. негативному списку.

Передбачається, що Україна протягом кількох років має адаптувати своє законодавство до норм ЄС стосовно державних закупівель. За винятком закупівель до армії, українські постачальники та надавачі послуг матимуть повний доступ до європейських ринків державних закупівель.

Постачальники та надавачі послуг з ЄС матимуть такий само доступ до українського ринку закупівель, що є прикладом виняткової інтеграції до ринку ЄС держави, що не є членом Європейського економічного простору.

Щодо додержання прав в сфері інтелектуальної власності, то усі географічні назви (у т. ч. для с/г продукції, вин, алкоголю) отримають високий рівень захисту. Початок дії положення передбачається вже на стадії тимчасового застосування Угоди.

Водночас деякі географічні назви, що тривалий час вживалися вітчизняними виробниками, будуть виведені з українського ринку протягом різного періоду часу: наприклад, 10 років для шампанського, коньяку, мадери, порто, хересу, шеррі, кальвадосу, граппи, португальського анісу, марсали, малаги, токою та 7 років для пармезану, рокфору та фети [2].

Згідно з положеннями УА Україна наблизить своє законодавство у сфері конкуренції та практику його застосування до норм ЄС у низці галузей. Сторони також забезпечать застосування законодавства про конкуренцію до державних підприємств та підприємств, яким надані спеціальні або виключні права, що гарантуватиме рівний доступ компаній сторін до взаємних ринків та унеможливить дискримінацію з боку монополій. Україна також зобов'язується адаптувати систему контролю над державною допомогою відповідно до тієї, яка є в ЄС, включаючи створення незалежних органів [2].

Проте аби витримувати конкуренцію з боку європейських компаній необхідно знайти кошти на модернізацію підприємств.

ЗВТ передбачений також і механізм врегулювання спорів, що базується на відповідній моделі СОТ, але зі спрощеною процедурою. Якщо консультації з того, чи іншого приводу виявляться безуспішними, сторону звертатимуться по допомогу до третейської групи, яка складатиметься з 3 членів, обраних зі списку арбітрів. Третейська група надає своє рішення сторонам та Комітету з питань торгівлі протягом 120 днів (але не пізніше 150 днів) з дати її призначення. Така постанова обов'язкова для виконання [2].

Тому варто зазначити, що створення ЗВТ заохочує малий та середній бізнес вести бізнес чесно, виходячи з принципу менше контролю – більше відповідальності.

Проте основними проблемами для ведення бізнесу можуть стати:

1. Обнуління імпорتنих мит на товари з ЄС, втрати від яких можуть сягнути 4,8 млрд. грн. на рік [10, с. 10].
2. Відміна ввізного мита на ввіз насіння соняшника, що може залишити вітчизняні масложирові комбінати без сировини.

3. Виняток з режиму вільної торгівлі майже 400 товарних позицій, в основному с/г та продовольчих товарів, лібералізація експорту яких на ринки ЄС була б для України найбільш вигідною.

4. Обмеження українських товарів на ринках ЄС під виглядом їх невідповідності європейським стандартам та сертифікатам.

5. Зниження рівня тарифного захисту промислових товарів, який в Україні зараз вищий за ЄС (в першу чергу в автомобільній сфері) і лібералізації імпорту легкових авто без адекватної лібералізації в сфері автомобільних перевезень.

6. Обнуління 95% експортних мит на українські товари та жорстке квотування інших 5% видів товарів, які являються ключовими позиціями українського експорту [11].

7. Отримання вільного доступу європейських компаній до держзакупівель, що послабить захист вітчизняних товаровиробників та реалізацію програми імпортозаміщення.

8. Перехід на стандарти ЄС, які можуть привести до витіснення з ринку національних виробників.

9. Посилення конкуренції на внутрішньому ринку за рахунок зняття тарифних та зменшенню нетарифних бар'єрів для європейських товарів.

10. Відстрочка зі збільшенням квот на експорт з України в ЄС с/г продукції, особливо м'ясо та молокопродуктів.

В той же час, позитивні зрушення від створення поглибленої ЗВТ для населення слід очікувати за такими напрямками, як: покращення якості українських товарів; вдосконалення різноманітності фінансових послуг; створення можливості працювати та стажуватися в ЄС; оздоровлення навколишнього середовища; здешевлення європейських товарів; підвищення гарантій по депозитам; дотримання захисту прав споживачів.

Отже, узагальнено в табл. 1 представлено деякі прогностичні оцінки від створення ЗВТ між Україною та ЄС за групами інтересів щодо потенційних переваг та можливих недоліків. Таким чином, поглиблена вільна торгівля між Україною та ЄС може проявити потужний стимул розвитку економік. А необхідні реформи, що стосуються зовнішньоторгівельної діяльності, мають справляти вплив на інші галузі – поліпшення бізнес-середовища в країні, збільшення іноземних інвестицій, вдосконалення внутрішнього ринку.

В той же час можливі економічні втрати неефективних виробників можуть бути сповна компенсовані зростанням прибутків інших виробників, підвищенням добробуту населення та відкриттям нових можливостей розвитку бізнесу в Україні [12, с. 278].

Таблиця 1.
Прогнозно-варіативні оцінки від створення ЗВТ Україна – ЄС

Доступ товарів до ринків ЄС	
1) Промисловість	
позитиви	негативи
негайне скасування ввізних мит на більшість товарів, асиметричність відкриття ринків	зона найбільшого ризику – для машинобудівної галузії
2) Сільське господарство	
позитиви	негативи
наявність часу для адаптації до конкурентного середовища, більший вибір продуктів за нижчими цінами	зростання конкуренції на внутрішньому ринку через зниження ввізного мита на с/г продукцію, необхідність пошуку коштів на модернізацію

Якість товарів	
1) Запровадження стандартів	
позитиви	негативи
досягнення відповідності з технічними регламентами ЄС та його системами стандартизації, метрології, робіт з оцінки відповідності та ринкового нагляду	необхідність пошуку коштів на модернізацію через відсутність значних позик ЄС на технічне вдосконалення усіх секторів економіки України
2) Санітарні та фітосанітарні норми	
позитиви	негативи
наближення законодавства України щодо санітарних та фітосанітарних норм та утримання тварин до норм і стандартів ЄС	необхідність пошуку коштів для впровадження нових стандартів
Підприємницька діяльність	
позитиви	негативи
свобода ведення підприємницької діяльності (а не просто комерційної присутності) у секторах із надання послуг	право ведення підприємницької діяльності обмежене у низці секторів (т. з. негативний список)
Державні закупівлі	
позитиви	негативи
адаптація законодавства України у сфері державних закупівель до норм ЄС, доступ до ринків державних закупівель ЄС	—
Інтелектуальна власність	
позитиви	негативи
наявність високого рівня захисту для всіх географічних назв (у т.ч. для с/г продукції, вин, алкоголю)	деякі географічні назви, що певний час використовувалися вітчизняними виробниками, будуть виведені з українського ринку протягом різного періоду часу
Конкуренція	
позитиви	негативи
наближення законодавства України у сфері конкуренції та практики його застосування до норм ЄС у низці галузей, доступ компанії сторін до взаємних ринків та унеможливлення дискримінації з боку монополій	необхідність пошуку коштів на модернізацію підприємств
Врегулювання спорів	
позитиви	негативи
механізм врегулювання спорів базується на відповідній моделі СОТ, але зі спрощеною процедурою	—

Джерело: складено автором на основі [3].

Варто торкнутися питання досвіду десяти нових держав-членів ЄС щодо впровадження Угоди про Асоціацію.

Пакет економічних реформ, що міститься в УА, уже був випробуваний раніше. Так, кожна країна, що підписала угоду про ЗВТ з ЄС, отримала економічні вигоди, навіть попри

те, що ці угоди були набагато менш амбітні та далекосяжні, ніж Угода про асоціацію та поглибленою ЗВТ з Україною.

Слід навести кілька прикладів, що демонструють успіхи країн так званої десятки (ЄС-10) – держав колишнього соцтабору – в період з 1990-го до 1996-го року. Цей період важливий, оскільки він аналогічний до ситуації, в якій може опинитися Україна, якщо підпише Угоду про асоціацію та глибоку і всеосяжну ЗВТ з ЄС. Всі держави так званої групи ЄС-10 підписали угоди про асоціацію з ЄС на початку 1990-х, а реальну перспективу вступу до ЄС отримали тільки після 1997 року.

В цілому, тільки за вказані шість років ВВП на душу населення в ЄС-10 зріс загалом на 37%, інвестиції на душу населення вирости на 40%, а обсяги експорту на душу населення – на 44% [13].

В результаті підписання угоди про асоціацію з ЄС держави Центральної та Східної Європи розпочали трансформацію своїх економік. Тому немає жодних причин, чому Україна не зможе наслідувати їхній приклад та здобути такі самі результати.

Проте 21 листопада 2013 року Кабінет Міністр вирішив призупинити підготовку до підписання УА, заявивши при цьому, що не відмовляється від євроінтеграції.

Відкладення угоди в уряді пояснили тиском Росії, бажанням України мінімізувати економічні ризики впливу на вітчизняні галузі та відсутність чітко прописаного членства України в ЄС.

Так, до основних причин зриву та не підписання угоди слід віднести:

- відсутність планомірної роботи з боку Уряду України щодо впровадження УА з ЄС та контролю з виконання плану дій;
- невпорядкованість сфер відповідальності та неузгоджена робота профільних міністерств, відомств за підготовку до підписання УА;
- неприйняття Верховною Радою України низки законів для імплементації Угоди та вкрай повільна робота з адаптації законодавства та перекладі Угоди на українську мову;
- невиконання урядом України зобов'язань, взятих у рамках співробітництва з міжнародними фінансовими організаціями;
- неефективна робота уряду щодо залучення та громадського обговорення на різних щаблях переваг та недоліків асоціації з ЄС з представниками малого, середнього та великого бізнесу, а також профспілок за різними галузями економіки;
- незадовільне висвітлення та розтлумачення (як на урядових порталах, так і в різноманітних ЗМІ) на всіх рівнях державного управління питань змісту Угоди про Асоціацію;
- недостатнє залучення наукових кіл щодо вивчення плюсів та мінусів від УА (в т.ч. всеосяжної ЗВТ) за різними галузями, часовими відрізками та сферами інтересів;
- відсутність фінансового покриття ЄС можливих збитків вітчизняних підприємств різних галузей від впровадження поглибленої ЗВТ.

Щодо останнього, то слід зауважити, що називалися різні цифри – 165 млрд. дол. євро (адаптація технічних стандартів) [14] або навіть 500 млрд. дол. США (для переходу вітчизняної промисловості на європейські стандарти) [15].

Проте відсутні дослідження, які би обґрунтовували такі показники, отже наразі є питання, яким чином вони були обраховані.

Зауважимо, що гроші, необхідні для модернізації українських підприємств, слід розглядати як інвестиції, а не як витрати. Адже Україна гостро потребує інвестицій для зміцнення вітчизняної економіки, створення нових робочих місць та зростання добробуту.

Відтак, недостатній рівень інвестицій в українську економіку протягом останніх 10-ти років вражає. Всі успішні світові економіки вклали значну частину власного ВВП назад

у розвиток своїх економік. Від 2002 року ЄС інвестував у свою економіку 29700 млрд. дол. США, тим часом як Україна вклала в свою лише 250 млрд. дол. США. Таким чином Україна вклала в 11 разів менше, ніж ЄС, в 2,5 рази менше, ніж Китай, та навіть втричі менше, ніж Росія інвестицій на душу населення [13].

Тож не дивно, що на сьогодні існує потреба у великих інвестиціях. Але це не витрати: їх слід ототожнювати з майбутніми прибутками. Глибока та всеосяжна ЗВТ є інструментом, що може залучити нові інвестиції в Україну.

Саме тому ціна бездіяльності, подальшої стагнації промисловості та сільського господарства є набагато більшим ризиком для майбутнього економічного здоров'я України, ніж сьогоднішні інвестиції в її майбутнє.

Також неоднозначно видається теза Уряду про те, що ЄС не запропонував достатньо високої компенсації за втрату російського ринку. Але, по-перше, ЄС не може покривати збитки від третіх сторін. А, по-друге, незрозуміло в якій формі має надаватися затребувана компенсація.

Безперечно, ЄС може зробити внесок в економічні реформи України. Однак кредити і гранти, що надаються українському уряду, самі по собі не призначені для допомоги компаніям зі сходу України, яким Росія погрожує втратою свого ринку.

Набагато кращою формою компенсації для компаній є можливість доступу на нові ринки – як у ЄС, так і в інших країнах світу. У цьому якраз може посприяти глибока ЗВТ та впровадження стандартів ЄС.

А більше користі вбачається в отриманні допомоги для модернізації, залученні інвестицій та нових технологій від міжнародних партнерів.

Тому впровадження всеосяжної ЗВТ з ЄС варто розглядати як фактор покращення бізнес-клімату з метою залучення інвестиції в Україну.

Також Угода могла би зробити важливий внесок у підвищення передбачуваності української економіки та довіри з боку інвесторів з-поза меж ЄС. Окрім того, вона здатна сприяти продажу українських продуктів і на неєвропейських ринках, зокрема китайському, турецькому або ринку США. І навіть якщо норми і стандарти ЄС стимулюватимуть виготовлення товарів для внутрішнього ринку та ринку ЄС, українські компанії все одно матимуть можливість виготовляти товари для експорту в Росію згідно із російськими нормами і стандартами.

Проте, в результаті зриву процесу підписання УА в листопаді 2013 р. в Україні розпочалися масові протести, що призвели до політичної кризи, яка в свою чергу виявила і загострила також прояви економічного колапсу.

Тому наразі стоїть важливе питання подальшого розвитку взаємовідносин з ЄС. Отже, до рекомендацій з приводу переформатування стосунків з ЄС взагалі та щодо майбутнього підписання УА зокрема, слід віднести:

- врегулювання політичної кризи в Україні шляхом відкритого діалогу між владою, опозицією та громадянським суспільством, утримуючись від насильницьких та екстремістських дій, та дотриманням прав людини;
- перегляд формату співпраці з українською стороною щодо поглиблення європейської інтеграції;
- надання з боку ЄС та міжнародних фінансових інституцій фінансової допомоги Україні для проведення внутрішніх реформ;
- відповідна фінансова підтримка, пов'язана з реформами, може реалізовуватися у формі грантів, або у формі кредиту для посилення розвитку країни та зміцнення її суверенітету.

При цьому єврокомісар Штефан Фюле зауважив, що відносини щодо створення ЗВТ між Україною та ЄС створить додаткову платформу для проведення реформ в Україні [16].

Висновки. Отже, Угода про асоціацію має на меті прискорити і поглибити політичні та економічні відносини між Україною та ЄС, а також забезпечити поступову інтеграцію у внутрішній ринок ЄС, у тому числі завдяки створенню поглибленої ЗВТ.

Наразі, подальший розгляд євроінтеграційних прагнень України та наближення до підписання Угоди про асоціацію можливий лише після вирішення низки питань щодо демократичного і мирного врегулювання політичної кризи, перспектив конституційної реформи та надання фінансово-економічної допомоги Україні з боку ЄС та міжнародних фінансових організацій.

Динаміку відносин між Україною та ЄС варто спрямовувати в русло підтримки основних реформ, відновлення і зростання економіки, здійснення державного управління і галузевої співпраці.

Список використаної літератури

1. European Parliament / Register of Documents [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simple.htm?language=EN&reference=COM_COM%282013%290290.
2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535.
3. Смышляев Степан. Соглашение об ассоциации с Евросоюзом обрело официальное содержание / Степан Смышляев // Капитал. – 2013. – № 80. – С. 2.
4. Сібекіна А. Ю. Проблеми висвітлення основних параметрів та переваг майбутньої Угоди про асоціацію між Україною та ЄС / А. Ю. Сібекіна // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – 2013. – Випуск 115. Частина I (у двох частинах). – С. 151-157.
5. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році: Щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. – К. : НІСД, 2013. – 576 с.
6. Самсонова Юлія. Война миров / Юлія Самсонова // Власть денег. – 2013. – № 25-26. – С. 8-12.
7. Очікування українців від Угоди про асоціацію з ЄС та приєднання до Митного Союзу. ІНФОГРАФІКА [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://uainfo.org/important/171822-ochkuvannya-ukrayincv-vd-ugodi-pro-asocacyu-z-yes-ta-priyednannya-do-mitnogo-soyuzu-nfografka.html>.
8. Пасова Тетяна. Плюси і мінуси Угоди про асоціацію, або як не втратити останній шанс / Тетяна Пасова // Голос України. – 2013. – № 208 (5708). – С. 6.
9. Сібекіна А. Ю. Співробітництво України з ЄС в сфері технічного регулювання в контексті укладення Угоди про Асоціацію / А. Ю. Сібекіна // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – 2013. – Випуск 114. Частина II (у двох частинах). – С. 132-141.
10. Каретникова Ольга. Ассоциация по расчету / Ольга Каретникова // Власть денег. – 2013. – № 44. – С. 8-12.
11. Україна – ЄС: проблеми інтеграції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kuchma.org.ua/ico/research/10958>.
12. Сібекіна А. Ю. Аналіз евентуальних можливостей від членства України в ЗВТ з СНД та ЗВТ+ з ЄС / А. Ю. Сібекіна // Актуальні проблеми міжнародних відносин: Збірник наукових праць. – 2013. – Випуск 113. Частина II (у двох частинах). – С. 273-282.

13. The Association Agreement is the solution – not the problem (28/11/2013) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2013/2013_11_28_1_uk.htm.
14. Соглашение об ассоциации обойдется Украине в 165 млрд. евро, но Польша не теряет надежду [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://inpress.ua/ru/politics/20639-soglasheniya-ob-assotsiatsii-oboedetsya-ukraine-v-165-mlrd-evro-no-polsha-neteryaet-nadezhdu>.
15. Україна вимагає від Європи мільярди доларів за підписання угоди про асоціацію. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tsn.ua/politika/ukrayina-vimagaye-vid-evropi-milyardi-dolariv-za-pidpisannya-ugodi-pro-asociaciyu-320387.html>.
16. Фюле сказав, що провести реформи Україні допоможе зона вільної торгівлі з ЄС [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?fyule_skazav_shho_provesti_reformi_ukrayini_dopomozhe_zona_vilnoyi_torgivli_z_yes&objectId=408413.

ASSOCIATION AGREEMENT WITH THE EU UNDER THE ECONOMIC AND POLITICAL CRISIS IN UKRAINE

Sibekina Anna

Senior lecturer of the World Economy and International Economic Integration Department, Ukrainian State University of Finance and International Trade (USUFIT).

Abstract. *Article regards topical issues preconditions, causes and prospects for further development of the integration of Ukraine, on the basis of the suspension Association Agreement between Ukraine and the EU with a free trade zone between Ukraine and the EU as a component of the agreement.*

Examines the pros and cons of the main parameters of the Association agreement between Ukraine and the EU based on FTA.

Key words: *Association agreement, the free trade area, industry, agriculture, standards, crisis, business investment, modernization.*

Referances

1. European Parliament / Register of Documents [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: http://www.europarl.europa.eu/RegistreWeb/search/simple.htm?language=EN&reference=COM_COM%282013%290290.
2. Uгода pro assocaiciu mij Ukrainoyu, z odniyei storony, ta Evropeyskym Souzom, z inshoyi storony [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: http://www.kmu.gov.ua/kmu/control/uk/publish/article?art_id=246581344&cat_id=223223535.
3. Smyshlaev Stepan. Soglashenie ao asociacii s Evrosouzom obrelo oficialnoe coderjanie / Stepan Smyshlaev // Capital. – 2013. – № 80. – S. 2.
4. Sibekina A.U. Problemy vysvitleniia osnovnyh parametriv ta perevag maybutnoi Ugody pro asociaciu mij Ukrainou ta ES / A.U. Sibekina // Actualni problem mijnarodnyh vidnosyn: Zbirnyk naykovykh prac. – 2013. – Vypusk 115. Chastyna I (u dvoh chastynah). – S. 151-157.
5. Pro vnytrishne ta zovnishne stanovysche Ukrainy v 2013 roci: Schorichne Poslannia Prezydenta Ukrainy do Verhovnoi Rady Ukrainy. – K. : NISD, 2013. – 576 s.
6. Samsonova Iulia. Voyna mirov / Iulia Samsonova // Vlast deneg. – 2013. – № 25-26. – S. 8-12.
7. Ochikuvannja ukrainciv vid Ugody pro asociaciu z ES ta pryednannia do Mytnogo Souzu. Infografika [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://uainfo.org/important/171822-ochkuvannya-ukrayincv-vid-ugodi-pro-asocacyu-z-yes-ta-priyednannya-do-mitnogo-soyuzu-nfografka.html>.
8. Pasova Tetiana. Plucy I minusy Ugody pro asociaciu, abo jak ne vtratyty ostanniij shans / Tetiana Pasova // Golos Ukrainy. – 2013. – № 208 (5708). – S. 6.

9. Sibekina A.U. Spivrobitnyctvo Ukrainy z ES v sferi tehnicnogo reguluvannya v konteksti ukladennia Ugody pro Asociaciu / A.U. Sibekina // Actualni problem mijnarodnyh vidnosyn: Zbirnyk naykovykh prac. – 2013. – Vypusk 114. Chastyna II (u dvoch chastynah). – S. 132-141.
10. Karetnikova Olga. Asociacia po raschetu / Olga Karetnikova // Vlast deneg. – 2013. – № 44. – S. 8-12.
11. Ukraina – ES: problemy integracii [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://www.kuchma.org.ua/ico/research/10958/>.
12. Sibekina A.U. Analiz eventualnyh mojlivostey vid chlenstva Ukrainy z ZVT z SND ta ZVT+ z ES / A.U. Sibekina // Actualni problem mijnarodnyh vidnosyn: Zbirnyk naykovykh prac. – 2013. – Vypusk 113. Chastyna II (u dvoch chastynah). – S. 273-282.
13. The Association Agreement is the solution – not the problem (28/11/2013) [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/press_corner/all_news/news/2013/2013_11_28_1_uk.htm.
14. Soglashenie ob assosiasii oboydetsa Ukraine v 165 mlrd evro, no polsha ne teryaet nadejdu [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://inpress.ua/ru/politics/20639-soglasheniya-ob-assotsiatsii-oboydetsya-ukraine-v-165-mlrd-evro-no-polsha-ne-teryayet-nadezhdu>.
15. Ukraina vymagaе vid Europy miljardy dollariv za pidpysanna ugody pro asociaciu [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: <http://tsn.ua/politika/ukrayina-vimagaye-vid-yevropi-milyardi-dolariv-za-pidpisannya-ugodi-pro-asociaciyu-320387.html>.
16. Fule skazav, scho provesty reform ukraini dopomoje zona vilnoyi torgivli z ES [Electronic resource]. – Rezhym dostupu: http://24tv.ua/home/showSingleNews.do?fyule_skazav_shho_provesti_reformi_ukrayini_dopomozhe_zona_vilnoyi_torgivli_z_yes&objectId=408413.

ПОДПИСАНИЕ СОГЛАШЕНИЯ ОБ АССОЦИИ С ЕС В УСЛОВИЯХ ЭКОНОМИКО-ПОЛИТИЧЕСКОГО КРИЗА В УКРАИНЕ

Сибекина А. Ю.

Старший преподаватель кафедры мирового хозяйства и международной экономической интеграции Украинского государственного университета финансов и международной торговли.

Аннотация. *Статья касается актуальных вопросов предпосылок, причин и перспектив дальнейшего интеграционного развития Украины, исходя из приостановления подписания Соглашения об ассоциации Украины с ЕС, составляющей которой является Соглашение о зоне свободной торговли Украины с ЕС.*

Рассматриваются плюсы и минусы основных параметров Соглашения об Ассоциации между Украиной и ЕС в ракурсе ЗСТ.

Ключевые слова: *Соглашение об ассоциации, зона свободной торговли, промышленность, сельское хозяйство, стандарты, кризис, бизнес, инвестиции, модернизация.*